

Kazatel: Josef Hurta

Písně: 9, 684, 326, 332

Čtení: Jk 3, 13 – 4, 7

Text: Mt 5, 21 – 22 *Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: Nezapíšeš! Kdo by zabil, bude vydán soudu. Já však pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu; kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě; kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému pecku.*

Přiznám se, že nejsem velkým příznivcem sociálních sítí a nepotřebuji je k životu, kromě chatování s konkrétními lidmi, když se potřebuji na něčem konkrétním domluvit. Občas něco v rámci rodiny nasdílím, to ano, ale to je asi tak všechno. Nepotřebuji neustále komentovat dění kolem sebe a ke všemu se vyjadřovat, protože stejně tak to nedělám ani mimo internetový svět. Komentáře pod články na internetu mě rozčilují a kazí mi náladu, protože těch pozitivních je jako šafránu. A když zavádím o nějakou internetovou diskusi, hned je pak svět černější, našťvanější a zlejší. Nehledě na to, že je to zabitý čas, který jsem mohl využít ke skutečnému životu. Hněv, který se ke mně line z monitoru počítače probouzí hněv ve mně a zabíjí vše pozitivní a dobré. Zkrátka, hněv zabíjí.

Tak to mi vytane na mysl, když čtu kázání na hoře, kde Ježíš říká: Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: Nezapíšeš! Kdo by zabil, bude vydán soudu. Já však pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu; kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě; kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému pecku.

Když bezprostředně před vánočními svátky zabíjel v Praze na filozofické fakultě šílený střelec, byl by pochopitelně vydán soudu, kdyby vzápětí nespáchal sebevraždu. Stejně tak se ale nemohou divit ti, kteří jeho čin na sociálních sítích obdivovali, že si pro ně policie přijde také a budou vydáni soudu. Vždyť již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu. Za své činy neseme odpovědnost. A slovo je také čin. V tomto smyslu je zabití a vyzývání k zabití čin se stejným jmenovatelem. Byť by byl spáchán „pouze“ na internetu. I takový čin zasluhuje soud. Jestliže i slovo zabíjí, pak ho nemůžeme obhajovat žádnou „svobodou slova“. Jestliže slovo zabíjí to dobré v nás, jestliže zabíjí naši lidskost a lásku, pak v Božím království žádná taková „svoboda slova“ nemá místa.

Vraťme se ovšem k tomu Ježíšovu výroku. Ježíš cituje z desatera, řekli bychom, to nejjasnější jednoslovné přikázání: Nezapíšeš. A mnoho lidí má za to, že právě toto přikázání nikdy neporušili, protože nikoho fyzicky nezabili. Podle Ježíše to tak jednoduché to není. On s tím přikázáním nepolemizuje, ale domýšlí ho do patřičných důsledků, když říká: „Já však pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu; kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě; kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému pecku.“

Tady je zřejmě na místě vysvětlit, co Ježíš míní oním hněvem. Vždyť v evangeliích čteme také o Ježíšově hněvu, s nímž zpřevracel stoly směnárníků a prodavačů holubů v jeruzalémském chrámě. Hněv je užitečná lidská emoce, pomocí níž můžeme ventilovat nahromaděnou frustraci. Hněv můžeme projevovat i z lásky k člověku, o kterého se bojíme, že si např. zničí zdraví. Ježíš tu ale mluví konkrétně o „hněvu na bratra“, tedy v osobní vztahové rovině, což by se dalo popsat jako nepřátelství a nenávisť, jejímž projevem může být právě emoce hněvu. Jde o hněv, který druhému ubližuje, který ho ubíjí a zbavuje ho pohody života, poklidného spánku a pocitu štěstí. Takový hněv, který druhému ničí život je odsouzeníhodný, říká Ježíš.

Ale abych to nepopisoval pouze negativně: Vžijme se do situace člověka, který se provinil: třeba proti veřejnému mínění; a třeba i mnoha lidem ublížil, ale především mnoho lidí rozzuřil.

Kamkoli se obrátíte, jsou na vás lidé naštvaní. A hněvají se na vás. Ne že by vás přímo pohnali před nějakou kárnou komisí nebo před soud; ale třeba tak, že takové samozvané soudy a kárné komise potkáváte na různých demonstracích a v internetových diskusích. No a pak potkáte někoho, kdo na vás naštvaný není. Ačkoliv by mohl. V tom okamžiku zažijete aspoň kousek Božího království. A troufám si říct, že oba: jak ten, kdo není souzen, tak i ten, kdo nesoudí. V záplavě odsuzování, dehonestace a veřejného pohoršení člověk na chvíli zažije a pochopí, že Boží království nespočívá v odsouzení ale v milosrdenství. Tak nějak to při setkání s Ježíšem museli vnímat třeba celníci a nevěstky.

Ježíš ale pokračuje dál: „Kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě.“ Oním snižováním bratra se v řečtině míní řecká nadávka, která nemá v češtině přesný ekvivalent. Označuje člověka, který je doslova prázdň, povrchní nebo by se dalo říct totálně nudný. Jde o tedy nadávku pohrdání. A pohrdat druhým člověkem si zaslouží odsouzení stejně tak, jako si odsouzení zaslouží vrah.

Celý Ježíšův výrok je odstupňován a nabírá na intenzitě. Jestliže se mluvilo nejdřív jen o hněvu a lidském soudu, v další fázi už je řeč o pohrdání a předvolání před synedrium. Za největší hřích ovšem Ježíš pokládá upírání spásy druhému člověku. Tam totiž míří nadávka „blázne“, která označuje v bibli člověka nevěřícího a bezbožníka. V tomto případě se totiž ono přikázání „nezabiješ“ vztahuje rovnou na život věčný. Jinými slovy, je to upírání naděje na spásu, na věčný život. Kdo někomu upírá naději nebo ho dokonce posílá do horoucích pekel, sám by zasloužil jít tam, kam ho posílá.

Zbývá poznamenat, že Ježíš sám nikoho do pekla neposílá. Jeho výroky na rozdíl od překladu zní v originále o něco milosrdněji, a sice ve smyslu, že by si dotyčný zasloužil zakusit totéž, k čemu druhého odsuzuje. To proto, abychom si uvědomili, že i my, kteří denně druhé soudíme, nadáváme jim a spíláme, máme přesto naději na nápravu a život věčný.

Modlitba: *Pane, odpusť nám, že druhé zraňujeme pouhým slovem, ubíjíme svou nevraživostí a snadno soudíme. Kéž nejsme za svou opovržlivost sami odsouzeni. Kéž milost, z níž žijeme přejeme i lidem kolem nás. Vždyť věříme, že jsi nepřišel svět soudit, ale spasit. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty přijímáš ty, kdo jsou odmítáni a vážíš si těch, kdo jsou v nevážnosti. Modlíme se proto za lidi, kteří nepoživají mnoho úcty před lidmi, ale které ty vedeš v patrnosti. Modlíme se za ty, kterými druzí pohrdají a na které se lidé dívají skrze prsty. Ty si ceníš každého lidského života, vždyť jsme všichni Boží dílo. Modlíme se za ty, které nemáme v lásce, ale ty je miluješ. Proto se modlíme i za nás, abychom dovedli tvou lásku opětovat lidem odstrčeným, nesympatickým, zanedbaným a společensky obtížným. Kéž svoláváme dobro na všechny a ne jen na ty, kdo se nám mohou odvděčit láskou. Modlíme se za lidi, kteří ztratili naději, že je někdo může mít ještě rád. Modlíme se za ty, kteří rezignovali na přátelství, věrnost, poctivost a pravdivost. Kéž znovu získají důvěru, že tyto hodnoty mohou opět zakusit a že mají budoucnost, protože garantem naší budoucnosti jsi ty sám a tvoje věrnost. Modlíme se za rozdílná lidská společenství. Pane, způsob, ať vyhlédneme ze svých bublin a pochopíme, že nemusíme v druhých vidět nepřátele. Kéž přijmeme skutečnost, že všichni patříme k sobě navzájem, protože jsme dětmi jednoho nebeského Otce.*